

WOU format samenvatting onderzoeksverslag 2018-2020

Naam School:

OBS Apollo11

Titel onderzoek: De weg naar duurzaam en evidence-informed thematisch onderwijs op de Apollo 11'

Inleiding

Ten tijde van WOU1.0 (2016-2018) heeft de Apollo11 het onderzoekend en ontwerpend leren (OOL) op school binnen thema's een impuls gegeven, door het ontwerpen van een begeleidingstool OOL voor leerkrachten (zie onderzoeksverslag Bijl et al. 2018 op de website van de Werkplaats Onderwijsonderzoek Utrecht). De intentie was om met deze tool verder te gaan, en het thematisch werken verder verdiepen door nu het leren van leerlingen op het gebied van OOL inzichtelijk te maken. Gaandeweg ontstond echter het inzicht dat het team van Apollo11 nog niet klaar was voor een verdiepingsslag naar leerlingniveau. In termen van het verandertraject componentenmodel van Knoster (1991) waren 'Visie' en beseft van 'Belang' aanwezig, maar ontbreekt het vooral nog aan een stevig 'Plan', de benodigde 'Middelen' en 'Competenties'. Om die reden werd besloten voor het huidige WOU2.0 onderzoek niet langer op OOL leren van leerlingen in te zetten, maar voor een literatuuronderzoek en een 'draagvlak-onderzoek' onder het team te kiezen, met als uiteindelijk doel het toewerken naar duurzaam en door onderzoek geïnformeerd (*evidence-informed*) thematisch onderwijs op school. Door middel van een inventarisatie van verander-voorkeuren onder leerkrachten (Vermaak en De Caluwé, 2019) was het doel een concreet, werkbaar, en gedragen plan te ontwerpen voor duurzame versterking van het thematisch onderwijs op school.

Context van het onderzoek

OBS Apollo is een school in De Meern, een groot dorp, in de omgeving van Utrecht. De school heeft 310 leerlingen, waarvan 2% met een migratieachtergrond. De school is een Dalton school, waar 22 teamleden werken.

Onderzoeksvraag en doel van het onderzoek

Resultaten

De literatuurstudie die de bij het WOU onderzoek betrokken leerkrachten hebben uitgevoerd heeft inzicht gebracht in de volgende domeinen: 1) Betekenisvol leren (Koopman, van Keulen, Verkuyten & Stijn, 2017); 2) Cognitieve belasting theorie (Bergsen & Meester, 2019); 3) Breinleren (Spee, 2017); en 4) Systeemdenken (Senge 1992).

Het team heeft voor elk van deze domeinen in kaart gebracht welke elementen al verankerd zijn in het huidige (Dalton)onderwijs aan Apollo11, en welke elementen nog aandacht verdienen door middel van een interventie. Voorbeelden van elementen die nog verder kunnen worden uitgewerkt zijn: zelf actief kennis construeren, inzetten op hogere denkvaardigheden, 'mentaal klittenband' uit de cognitieve belasting theorie ontwikkelen, meer inzicht ontwikkelen in de werking van het brein en verbanden in het leersysteem van kinderen in kaart brengen. Zie voor het complete overzicht van deze aandachtspunten het volledige onderzoeksverslag.

Uit de analyse van verander-voorkeuren inventarisatie bleek dat het zogenoemde 'blauwdrukdenken' de meest beloftevolle veranderstrategie voor dit team zou zijn. Deze veranderstrategie legt de nadruk op rationeel redeneren en het vooraf toetsen op haalbaarheid. Dit houdt in dat er in 4 fasen gewerkt zal worden het komende jaar: fase1) begripsvormende gesprekken rondom thema's en cycli met het team fases2 en 3) formuleren leerdoelen en aanleren didactieken van het thematisch werken fase4) nadruk op autonomie en vormgeven aan eigen stijl door authentieke leersituaties te creëren. Het huidige onderzoek heeft thema-voorbereidingsformulieren opgeleverd waar het gehele team tevreden en enthousiast over is. Met deze formulieren wordt in schooljaar 20-21 schoolbreed gewerkt, en steeds geëvalueerd.

Conclusie

Om het thematisch onderwijs duurzaam en evidence-informed te verbeteren kunnen de leerkrachten van Apollo11 de nieuwe verworven inzichten ten aanzien van betekenisvol leren, cognitieve belasting theorie, breinleren en systeemdenken toepassen op hun eigen onderwijs. Er zijn eeste stappen gezet om het thematisch onderwijs samen voor te bereiden, gezamenlijk leerdoelen voor leerkrachten zelf en voor leerlingen te formuleren, en gezamenlijk het onderwijs te ontwerpen. Er is met zorg aandacht besteed aan draagvlak binnen het team, opdat iedereen met dezelfde intenties de verbetering gaat maken. Steeds zal naar het theoretisch kader worden teruggegrepen dat is ontwikkeld in het kader van dit WOU2.0 onderzoek, en geëvalueerd of de ingeslagen weg bijdraagt aan het versterken van het thematisch onderwijs op de punten die in dat kader werden blootgelegd.

Contact

Wil je meer weten over dit onderzoek? Neem dan contact op met WOU broker voor Apollo11, Marie-Louise Bijl: mbijl